

Suomen Tieyhdistyksen lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi laiksi metsätalouden määräaikaisesta kannustejärjestelmästä

Metsätieverkon rakentamisella ja perusparantamisella on tarvetta

Suomen Tieyhdistys pitää metsätalouden määräaikaista kannustejärjestelmää tärkeänä osana suomalaisen yksityistieverkoston rakentamista ja ylläpitoa. Rahoituksen suuntaaminen myös metsätiestöön on tervetullut jatko ns. kemera-rahoituksella.

Metsätieverkon merkitys kansantaloudellemme on erittäin suuri ja sen rakentamiseen sekä kunnan ylläpitämiseen osoitettava yhteiskunnan rahoitus on vaikuttavuudeltaan suuri. Metsätieverkolla perusparannuskustannukset per kilometri ovat keskimäärin edullisen, jolloin pienemmilläkin summilla saadaan suurta vaikuttavuutta.

Puutavararekkojen kokonaismassat ovat nousseet ja ilmastonmuutos tulee lisäämään sulan maan aikaa sekä sateisuutta, jolloin tierungot joutuvat entistä suuremmalle rasitukselle. Näihin uhkiin vastaaminen vaatii määrätietoista metsätiestön ylläpitoa.

Velvollisuus sallia virkistyskäytön vapaa käyttöoikeus

Tieyhdistys katsoo esitetyn vapaan käyttöoikeuden olevan ongelmallinen.

Yhteiskunnan varoin rakennetun tai peruskorjatun tien sulkemiskielloksi esitetään samaa 10 vuoden määräaikaa kuin ns. uudessa kemerassa tai yksityistielaisa. Se on vakiintunut linjaus ja voinee jatkua ennallaan.

Ongelmallista sen sijaan on perusteluissa linjattu kaiken muun kuin metsätalousliikenteen tulkitseminen virkistyskäytöksi.

Tieyhdistys näkee ehdotetun mallin ongelmalliseksi, joka tuottaa varmasti tien käyttöä ja kuluja koskevia riitoja.

Tieyhdistyksen käsityksen mukaan metka-rahoitus ei voi syrjäyttää tiekunnan oikeutta toimia yksityistielaisa säädettyjen tiemaksuja koskevien säädösten mukaisesti.

Metsäteillä tapahtuu tyypillisesti muitakin elinkeinotarkoituksessa tapahtuvia kuljetuksia kuin metsätalouden kuljetuksia. Yleisin lienee maa- ja kiviaineksen ottotoiminta ja kuljettaminen muualla käytettäväksi. Niissä kuljetettavat tonnimäärät ylittävät helposti moninkertaisesti metsätalouden kuljetukset. Lain perustelutekstissä esitetyn tulkinnan mukaan niistäkään ei voitaisi laskuttaa ottotoimintaa harjoittavaa.

Tieyhdistys katsoo esitetyn mallin olevan tältä osin kestävä.

Yksityistielaisa satunnainen virkistyskäyttö on vastaavasti maksutonta ja nyt esitetty malli on saman suuntainen. Yksityistielaki kuitenkin asettaa rajaksi toistuvat ja tien kunnossapitokustannuksia selvästi lisäävät kuljetukset, joista tiekunta voi edelleen vaatia maksua kuljetuksen suorittajalta.

Tuen myöntäminen tiekunnalle vai metsänomistajalle?

Tieyhdistys esittää huolensa nyt esitetystä mallista, jossa tukea ei myönnettäisi tiekunnalle vaan pysyttäisiin kemera-tuen kaltaisessa järjestelmässä, jossa tuki maksetaan metsänomistajille.

Ainakaan julkisissa lainvalmisteluasiakirjoissa ei Tieyhdistyksen käsityksen mukaan tuotu riittävän selvästi esiin niitä haittoja, joita se aiheuttaisi. On totta, että yksityistielain mukaisessa tieavustuksessa ei huomioida tieosakkaiden taloudellisia tai muitakaan oloja.

Yksityisteiden hallinnossa ja maanrakentamisessa työskentelevien alan ammattilaisten näkemys on Tieyhdistyksen käsityksen mukaan se, että kemera-mallin mukainen järjestelmä on ollut työläs. Osittain työläydestä johtuen siihen osoitettuja määrärahoja on jäänyt käyttämättä. Tiekunnalle myönnettävän rahoituksen kautta perusparannushanke on mahdollista päättää enemmistön äänillä, näin hankkeet saadaan yleensä joustavasti toteutettua.

Tieyhdistys toivoo, että asiaa harkittaisiin vielä ja jos tiekunnalle suuntautuva rahoitus nähdään huonoksi vaihtoehdoksi, olisi asiaa hyvä avata perusteluissa hieman tarkemmin.

Kymmenen vuoden kunnossapitovelvollisuus

Tieyhdistys katsoo esitetyn kymmenen vuoden kunnossapitovelvollisuuden ja sen valvonnan tärkeänä osana metsätien tekemisen rahoitusta. Toisaalta on hyvälaatuinen metsätie kestävä kymmenen vuoden ajan ilman ilman erityistä kunnossapitoakin. Mahdollisesti painuneet ajoraitteet ja pientareiden vesakoiden niitto ovat tarpeelliset hoitotoimet ja niiden laiminlyönti on helposti todettavissa. Ajanjakso on kuitenkin riittävän pitkä tuomaan esiin rakennusvirheet tai erityiset luonnonolosuhteista johtuvat vauriot.

Tieyhdistys näkee kuitenkin ehdotetusta säädöksestä seuraavat vastuut epäselviksi. Jos metsätiellä on järjestäytynyt tiekunta, tekee se tien kunnossapitoa koskevat päätökset, mutta metka-rahoituksen mukainen vastuu säilyisi kuitenkin yksittäisillä metka-rahoituksen saaneilla maanomistajilla, jotka ovat tieosakkaita tiekunnassa.

Yksityistielain mukaiset toimenpiteet, kuten ilmoitusvelvollisuus rekistereihin

Tieyhdistys pitää tärkeänä ilmoitusvelvollisuutta yksityistierekisteriin ja kansalliseen tie- ja katuverkon tietojärjestelmään. Tässä metsätiestö asetetaan samaan asemaan kuin muukin tieverkko ja sähköiset palvelut hyödyttävät myös metsäteollisuuden kuljetusten suunnittelua.

Tieyhdistys pitää hyvänä linjausta, jossa myös metsätieverkon katsotaan olevan osa liikennejärjestelmäämme ja tienpitäjälle asetetaan velvoite pitää ajantasaiset tiedot em. rekistereissä. Rekisteri-ilmoitusten toimittamisessa käytettävät työkalut ovat jo olemassa ja ne ovat varsin vaivattomat käyttää.

Tieyhdistyksen käsityksen mukaan kyseinen ilmoitusvelvollisuus on jo olemassa yksityistielain nojalla. Valtaosassa metsäteitä on taustalla tiekunta, vaikka tiekunnan toiminta on saattanut olla vuosikymmeniäkin keskeytyneenä.

Epäselvä suhde yksityistielakiin

Tieyhdistys esittää yleisenä havaintona huolensa siitä, että yksityistielain ja lausunnolla olevan luonnoksen välinen suhde on joissakin kysymyksissä epäselvä.

Vaikka säädöksen valmistelu on jo pitkällä, toivoo Suomen Tieyhdistys yhteistyötä tämän näkökulman selventämiseksi.

Helsingissä 5.8.2022

Suomen Tieyhdistys ry

Nina Raitanen
toimitusjohtaja

Simo Takalammi
johtaja